

Περίληψη κειμένου από πλαγιότιτλους



Στάδια συγγραφής της περίληψης και μία διδακτική πρόταση στο κείμενο 2 [Η μητέρα συχνά εργάζεται] της 2^{ης} ενότητας της Νεοελληνικής Γλώσσας της Β' Γυμνασίου

Τι είναι περίληψη;

- Η περίληψη είναι ένας τρόπος συνοπτικής απόδοσης ενός κειμένου.
- Με αυτήν επιδιώκεται:
 - Η κατανόηση του κειμένου
 - Η πληροφόρηση των άλλων με λιτό και σαφή τρόπο για το περιεχόμενο του κειμένου
 - Η διάκριση του αναγκαίου από το περιττό τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη γλώσσα του κειμένου
 - Η δόμηση ενός νέου κειμένου με συνοχή και συνεκτικότητα



ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ

Θ.Π. Ο συγγραφέας αναφέρεται... (θέμα όλου του κειμένου)

Αρχικά.....

Επίσης.....

Επομένως.....

Κλείνοντας, τονίζει ότι



Στόχοι

Οι μαθητές/τριες

- ☐ Να μπορούν να εντοπίζουν τις σημαντικές ιδέες/πληροφορίες ενός κειμένου
- ☐ Να είναι ικανοί να εντοπίζουν το νοηματικό κέντρο κάθε παραγράφου.
- ☐ Να διατυπώνουν πλαγιότιτλους ώστε να πετυχαίνουν σωστή πύκνωση του κειμένου
- ☐ Να αντιλαμβάνονται την περίληψη που γράφουν ως ένα δικό τους δημιούργημα που όμως μένει πιστό στο πνεύμα του συγγραφέα



Μέθοδος

- Συνεργατική
 - Διερευνητική
 - Χρόνος: 2 διδακτικές ώρες
- 

Στάδια διδασκαλίας (Α)

- α. **Συζήτηση** στην τάξη (ολομέλεια) σχετικά με το τι είναι περίληψη και τι επιδιώκουμε με τον περιληπτικό λόγο. Μπορούμε να αναφέρουμε και περιστάσεις της ζωής όπου χρησιμοποιείται ο περιληπτικός λόγος
- β. **Ανάγνωση** του προς επεξεργασία κειμένου
- γ. **Σύνταξη** περίληψης από τις μαθητικές μικροομάδες
- δ. **Καταγραφή** στον πίνακα των σημείων που προκύπτουν από τη συζήτηση με έμφαση στα εξής: 1. πώς συνθέτουμε μία περίληψη και 2. ποια είναι τα κριτήρια μίας επιτυχημένης περίληψης

[Ως προτελευταίο στάδιο **προτείνεται** –κατά περίπτωση- η ανταλλαγή και αξιολόγηση των περιλήψεων τους (ετεροαξιολόγηση) (στάδιο γ)]

Στάδια διδασκαλίας (B)

- Δεύτερη απόπειρα συγγραφής περιληπτικού κειμένου με βάση το φύλλο εργασίας (δίνονται παρακάτω)
- Το φύλλο εργασίας συμπληρώνεται από όλες τις ομάδες και ακολουθεί συζήτηση με σκοπό να βρεθούν οι κατάλληλοι πλαγιότιτλοι των παραγράφων
- Ο ρόλος της διδάσκουσας υποβοηθητικός (υποδείξεις, διορθώσεις...)
- Νέα προσπάθεια σύνταξης της περίληψης με βάση τους πλαγιότιτλους που διατύπωσαν οι ομάδες



Στάδια διδασκαλίας (Γ)

- Σύγκριση αρχικής με τελική περίληψη – εντοπισμός διαφορών
 - Προβολή ενδεικτικής περίληψης από τη διδάσκουσα
- 

Κριτήρια επιλογής κειμένου

είναι σύντομο κείμενο

το θέμα του είναι οικείο στους/στις μαθητές/τριες

έχει μικρό βαθμό δυσκολίας ,ώστε να είναι κατανοητά τα νοήματά του

Εφαρμογή: Α' μέρος – Στάδια

Σε κάθε παράγραφο:

- 1. Διακρίνουμε τα **δομικά μέρη** (θεματική πρόταση, λεπτομέρειες/σχόλια, κατακλείδα)
- 2. Βρίσκουμε (και υπογραμμίζουμε) τις **λέξεις/φράσεις- κλειδιά**
- 3. Συμπεραίνουμε τον **τρόπο ανάπτυξης**
- 4. Εντοπίζουμε την **κύρια πληροφορία**
- 5. Διατυπώνουμε **με δικά μας λόγια** τις πληροφορίες του αρχικού κειμένου



ΠΛΑΓΙΟΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

Κείμενο – 1^η παράγραφος

Με την πάροδο των ετών παρατηρούμε ότι όλο και περισσότερες γυναίκες σ' όλα τα κράτη του κόσμου, της Ευρώπης και στη χώρα μας συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας, διεκδικώντας επαγγελματική απασχόληση. Αυτό σημαίνει ότι, καθώς η μητέρα βρίσκεται πολλές ώρες στη δουλειά, η φροντίδα για το σπίτι και τα μέλη της οικογένειας απαιτεί αλλαγές: οι παραδοσιακοί ρόλοι αναθεωρούνται, οι ευθύνες μοιράζονται, όλοι χρειάζεται να αναλάβουν δουλειές, ώστε το σύστημα της οικογένειας να συνεχίσει να λειτουργεί αποτελεσματικά ως προς τις ανάγκες που υπάρχουν.



1^ο στάδιο: Διάκριση δομικών στοιχείων παραγράφου

Θεματική περίοδος: «Με την πάροδο των ετών ... επαγγελματική απασχόληση.»

Λεπτομέρειες: «Αυτό σημαίνει ... προς τις ανάγκες που υπάρχουν.»

Κατακλείδα: Δεν υπάρχει

Γιατί διακρίνουμε τα δομικά μέρη της παραγράφου;

- Η διάκριση αυτή μας βοηθά να ιεραρχήσουμε τις **πληροφορίες** της παραγράφου σε **κύριες** και **δευτερεύουσες**.
- Οι κύριες πληροφορίες βρίσκονται στη **θεματική πρόταση και στην κατακλείδα**, ενώ από τις **λεπτομέρειες** επιλέγουμε για την περίληψή μας 1-2 ιδέες.
- Εννοείται ότι και μόνο η θεματική πρόταση –αν υπάρχει– αρκεί για να αποδώσει την περίληψη της παραγράφου, αφού περιέχει συμπυκνωμένο το θέμα της.
- Αν χρησιμοποιήσουμε και 1-2 λεπτομέρειες, εξαρτάται από το περιθώριο των λέξεων, δηλαδή πόσο πυκνή θέλουμε την περίληψή μας

2^ο στάδιο: Λέξεις/φράσεις- κλειδιά*

- ✓ *όλο και περισσότερες γυναίκες συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας*
- ✓ *η φροντίδα για το σπίτι και τα μέλη της οικογένειας*
- ✓ *αλλαγές*
- ✓ *οι παραδοσιακοί ρόλοι αναθεωρούνται*
- ✓ *όλοι χρειάζεται να αναλάβουν δουλειές*

**Με τον όρο «λέξεις/φράσεις- κλειδιά» εννοούμε τις λέξεις/φράσεις που, αν αποσπαστούν από το υπόλοιπο κείμενο, μπορούν να αποδώσουν το βασικό νόημα της παραγράφου*



3^ο στάδιο: Τρόπος ανάπτυξης παραγράφου

Η 1^η παράγραφος αναπτύσσεται **με αιτιολόγηση**, διότι η θεματική πρόταση **αιτιολογεί** τις αλλαγές που επέφερε η γυναικεία εργασία έξω από το σπίτι στη ζωή της οικογένειας (οι παραδοσιακοί ρόλοι αναθεωρούνται, οι ευθύνες μοιράζονται, όλοι χρειάζεται να αναλάβουν δουλειές)

4^ο στάδιο: Κύρια πληροφορία/θέμα

Η συγκεκριμένη παράγραφος μας διευκολύνει, διότι η κύρια/βασική πληροφορία περιέχεται στη θεματική πρόταση

Άρα...

Ολοένα και περισσότερες μητέρες εργάζονται έξω από το σπίτι, γεγονός που σημαίνει αλλαγές στη ζωή των μελών της οικογένειας

5^ο στάδιο: Μετασχηματισμός των πληροφοριών του αρχικού κειμένου (Α)

Διαγράφουμε πληροφορίες του αρχικού κειμένου που είναι δευτερεύουσες, όπως

- ✓ επεξηγήσεις/δηλαδή...
- ✓ συμπληρωματικές φράσεις/ ώστε το σύστημα...
- ✓ συνδετικές λέξεις και φράσεις μεγάλης έκτασης/Με την πάροδο των ετών, αυτό σημαίνει ότι...
- ✓ συγκρίσεις
- ✓ παραδείγματα, εφόσον δεν υποστηρίζουν τη θέση του/της συγγραφέα και δεν αποτελούν τον βασικό τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου



5^ο στάδιο: Μετασχηματισμός των πληροφοριών του αρχικού κειμένου (B)

Αντικαθιστούμε με μία λέξη ή με μία φράση: α) κάποια ουσιαστικά και ρήματα που δηλώνουν παράλληλες έννοιες και β) κάποιες περιφράσεις (γενίκευση/πύκνωση):

- ✓ σ' όλα τα κράτη του κόσμου, της Ευρώπης και στη χώρα μας// **παγκοσμίως**
- ✓ συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας, διεκδικώντας επαγγελματική απασχόληση//**εργάζονται** ή **ασκούν επαγγέλματα**
- ✓ Αυτό σημαίνει ότι, καθώς η μητέρα βρίσκεται πολλές ώρες στη δουλειά// **γιατί λόγω της πολύωρης εργασίας...**

Ενδεικτικός πλαγιότιτλος 1^{ης} παραγράφου

Η αύξηση της γυναικείας απασχόλησης παγκοσμίως και η μεταβολή των καθιερωμένων ρόλων μέσα στην οικογένεια μέσα από την ανάληψη καθηκόντων από όλα τα μέλη της

Ή

Η επαγγελματική απασχόληση των γυναικών παγκοσμίως μετέβαλε τους καθιερωμένους ρόλους μέσα στην οικογένεια, αφού όλα τα μέλη της αναλαμβάνουν καθήκοντα

Κείμενο – 2^η παράγραφος

Οι γονείς αναγκάζονται να δουλεύουν ολοένα και περισσότερο σε εργασίες, που γίνονται σταδιακά όλο και πιο απαιτητικές. Οι συνθήκες των μεγαλουπόλεων δεν είναι ιδιαίτερα φιλικές για τους κατοίκους τους. Ο βιοπορισμός, πιθανόν, να εξαντλεί τους ανθρώπους και τις δυνάμεις τους. Η υπερένταση, οι συγκρούσεις και το άγχος αποτελούν καθημερινό μέρος της ζωής στη σημερινή εποχή. Έτσι, γυρίζουν στο σπίτι κουρασμένοι, χωρίς ψυχικά και σωματικά αποθέματα. Η ενασχόληση με τα παιδιά τους μετατρέπεται σε μια σειρά από ενέργειες ρουτίνας. Τα συναισθηματικά προβλήματα των εφήβων παίρνουν, συχνά, τη μορφή μπελά για τους γονείς, που προσπαθούν να τελειώσουν τη μέρα τους, χωρίς άλλες συγκρούσεις και βάσανα σαν εκείνα που αντιμετώπισαν στη δουλειά τους. Οι έφηβοι αισθάνονται ότι παραμελούνται και ότι τα προβλήματά τους μένουν χωρίς απάντηση, λύση ή και στήριξη από τους μεγάλους. Η άρνηση, η σιωπή, η αναβολή, η έλλειψη σεβασμού γεννούν προβλήματα που συσσωρεύονται και, όταν δεν αντιμετωπίζονται έγκαιρα και ουσιαστικά, οδηγούν τους εφήβους σε παραπτωματική συμπεριφορά.



1^ο στάδιο: Διάκριση δομικών στοιχείων παραγράφου

Θεματική περίοδος: «Οι γονείς αναγκάζονται... απαιτητικές. »

Λεπτομέρειες: «Οι συνθήκες ... από τους μεγάλους.»

Κατακλείδα: «Η άρνηση... σε παραπτωματική συμπεριφορά.»

2^ο στάδιο: Λέξεις/φράσεις- κλειδιά*

- ✓ δουλεύουν ολοένα και περισσότερο
- ✓ συνθήκες των μεγαλουπόλεων
- ✓ φιλικές
- ✓ ο βιοπορισμός
- ✓ εξαντλεί
- ✓ κουρασμένοι
- ✓ συναισθηματικά προβλήματα εφήβων
- ✓ μπελά
- ✓ παραμελούνται
- ✓ χωρίς απάντηση
- ✓ προβλήματα που συσσωρεύονται
- ✓ παραπτωματική συμπεριφορά

3^ο στάδιο: Τρόπος ανάπτυξης παραγράφου

Η 2^η παράγραφος αναπτύσσεται **με παραδείγματα**, με τα οποία ο συγγραφέας **περιγράφει αιτιολογώντας** (*Οι συνθήκες των μεγαλουπόλεων, ο βιοπορισμός, η υπερένταση, οι συγκρούσεις και το άγχος*) την ψυχική κόπωση και την ανεπάρκεια των γονέων στο μέγαλωμα των παιδιών τους, με αποτέλεσμα τα συναισθηματικά αδιέξοδα των δευτέρων (*αισθάνονται ότι παραμελούνται, η άρνηση, η σιωπή, η αναβολή, η έλλειψη σεβασμού γεννούν προβλήματα ...*)



4^ο στάδιο: Κύρια πληροφορία/θέμα

Οι γονείς, σωματικά και ψυχικά εξαντλημένοι από τον αγώνα της επιβίωσης και το άγχος της καθημερινότητας, αδυνατούν να ανταποκριθούν στο ρόλο τους ως συμπαραστάτες στα συναισθηματικά προβλήματα των εφήβων.

5^ο στάδιο: Μετασχηματισμός των πληροφοριών του αρχικού κειμένου (Α)

✓ Αντικαθιστούμε μια περίφραση με μία λέξη

Οι γονείς αναγκάζονται να δουλεύουν ολοένα και περισσότερο σε εργασίες ↔ **Οι γονείς δουλεύουν συνεχώς/εντατικά**

✓ Αντικαθιστούμε ένα προθετικό σύνολο με ένα επίρρημα χωρίς άλλες συγκρούσεις και βάσανα (σαν εκείνα που αντιμετώπισαν στη δουλειά τους) ↔ **ειρηνικά/ ανώδυνα**

5^ο στάδιο: Μετασχηματισμός των πληροφοριών του αρχικού κειμένου (B)

- ✓ **Καταργούμε** τις συμπληρωματικές προτάσεις
... για τους γονείς, που προσπαθούν να τελειώσουν τη μέρα τους, χωρίς άλλες συγκρούσεις και βάσανα σαν εκείνα που αντιμετώπισαν στη δουλειά τους **↔ για τους γονείς**
- ✓ **Αντικαθιστούμε** μια αναφορική πρόταση με ένα επίθετο
...σε εργασίες, που γίνονται σταδιακά όλο και πιο απαιτητικές
↔ συνεχώς πιο απαιτητικές

Ενδεικτικός πλαγιότιτλος 2^{ης} παραγράφου

Η πολύωρη και εξαντλητική εργασία των γονέων στις μεγαλουπόλεις ως αιτία για την έλλειψη επικοινωνίας γονέων-εφήβων και την παραβατική συμπεριφορά των εφήβων



Κείμενο –3^η παράγραφος

Ωστόσο, η επαγγελματική δραστηριότητα της μητέρας δεν είναι απειλητική για την ισορροπία και τη συνοχή της οικογένειας. Η εργαζόμενη μητέρα ενισχύει οικονομικά την οικογένεια, αλλά και η ίδια μέσα από τη δουλειά της αισθάνεται δραστήρια και πιο ολοκληρωμένη, κάτι που έχει θετική επίπτωση και στην ισορροπημένη σχέση με τα παιδιά της.

1^ο στάδιο: Διάκριση δομικών στοιχείων παραγράφου

Θεματική περίοδος: «Ωστόσο, η επαγγελματική δραστηριότητα της μητέρας δεν είναι απειλητική για την ισορροπία και τη συνοχή της οικογένειας.»

Λεπτομέρειες: «Η εργαζόμενη μητέρα ... με τα παιδιά της.»

Κατακλείδα: Δεν έχει

2^ο στάδιο: Λέξεις/φράσεις- κλειδιά*

η επαγγελματική δραστηριότητα της μητέρας

απειλητική

ισορροπία/ συνοχή της οικογένειας

ενισχύει οικονομικά

δραστήρια/πιο ολοκληρωμένη

θετική επίπτωση

ισορροπημένη σχέση

3^ο στάδιο: Τρόπος ανάπτυξης παραγράφου

Η 1^η παράγραφος αναπτύσσεται **με αιτιολόγηση**, διότι η θεματική πρόταση **αιτιολογεί** τις θετικές συνέπειες της γυναικείας εργασίας στη ζωή της ίδιας και της οικογένειας (ενισχύει οικονομικά την οικογένεια, αισθάνεται δραστήρια και πιο ολοκληρωμένη ισορροπημένη σχέση με τα παιδιά της.).



4^ο στάδιο: Κύρια πληροφορία/θέμα

Η επαγγελματική δραστηριότητα των γυναικών έχει πολλές θετικές συνέπειες για την ίδια και την οικογένειά της.

Ενδεικτικός πλαγιότιτλος 3^{ης} παραγράφου

Τα θετικά αποτελέσματα της γυναικείας επαγγελματικής δραστηριότητας για ολόκληρη την οικογένεια.

Ενδεικτική περίληψη

- **Το κείμενο αναφέρεται** στην εργασία της μητέρας και τις συνέπειές της σε ολόκληρη την οικογένεια. **Συγκεκριμένα διαπιστώνεται ότι** τα τελευταία χρόνια η γυναικεία εργασία έχει μεταβάλει τους ρόλους στην οικογένεια με αναθέσεις ευθυνών σε όλα τα μέλη. **Στη συνέχεια ο συγγραφέας προβληματίζεται σχετικά με** την πολύωρη εργασία των γονέων και τις συνέπειές της στη σχέση τους με τα παιδιά τους. **Συγκεκριμένα, παρουσιάζει** (με παραδείγματα) την ψυχική εξάντληση των γονέων, οι οποίοι δεν μπορούν να επικοινωνήσουν με τους εφήβους, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει τους τελευταίους σε παραβατική συμπεριφορά. **Κλείνοντας, τονίζει ότι** η γυναικεία εργασία έχει θετικές συνέπειες για την οικογένεια, διότι-εκτός από την οικονομική συμβολή της- προσφέρει προσωπική ισορροπία στη μητέρα, στοιχείο που έχει θετικό αντίκτυπο στη σχέση με τα παιδιά της. (122 λέξεις)

Παρατηρήσεις (Α)

- ❑ Είναι προτιμότερο μία περίληψη να ξεκινά με αναφορά στον συγγραφέα ή στο κείμενο, μιας και το κείμενο που πυκνώνουμε δεν είναι δικό μας- τουλάχιστον σε πρωτότυπη μορφή- αλλά ενός άλλου. Π.χ. *Το κείμενο αναφέρει/ παρουσιάζει/έχει ως θέμα...*
- ❑ Επιλέγουμε άλλοτε την ενεργητική και άλλοτε την παθητική σύνταξη. Π.χ. *Διατυπώνεται η άποψη ότι/ ο συγγραφέας διατυπώνει την άποψη ότι...*
- ❑ Στην εισαγωγική/θεματική περίοδο καλό να δηλώσουμε κάποια στοιχεία για την ταυτότητα του αρχικού* κειμένου. Π.χ. *Το κείμενο με τίτλο που βρίσκεται στο βιβλίο/στην ιστοσελίδα Αναφέρεται...*

*του κειμένου που προορίζεται για περίληψη

Παρατηρήσεις (B)

- ❑ Αποφεύγουμε -όσο μπορούμε- την αντιγραφή πληροφοριών του αρχικού κειμένου, χρησιμοποιώντας συνώνυμες λέξεις/φράσεις.
- ❑ Προσέχουμε τις συνδετικές λέξεις/φράσεις που δίνουν συνοχή και ενότητα στο κείμενο της περίληψής μας. Π.χ. αρχικά, στη συνέχεια, επιπλέον, συγκεκριμένα, ειδικότερα, τέλος...
- ❑ Προσέχουμε, επίσης, τη χρήση κατάλληλων ρημάτων που αποδίδουν τις λεκτικές πράξεις του συγγραφέα, όπως ορίζει / επεξηγεί / περιγράφει / αιτιολογεί / προβληματίζεται / αναρωτιέται / απαριθμεί/καταγράφει/ παραθέτει/ συμπεραίνει/ καταλήγει/προτείνει ...
- ❑ Πιθανό τέλος της περίληψης: Τέλος / Τελειώνοντας ο συγγραφέας συμπεραίνει / διαπιστώνει/ προτείνει...

Φύλλο εργασίας

Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

	δομικά στοιχεία	λέξεις- φράσεις/ κλειδιά	τρόπος ανάπτυξης	κύρια πληροφορία/ θέμα	πλαγιότιτλος
1 ^η §					
2 ^η §					
3 ^η §					

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

